

Navremeno otkrivanje preku mamografija

Blagovremeno otkrivanje na rak
na dojka – poboljšanje na šansite
za ozdravuvanje

Sto treba da znaete za rak

Rakot na dojkata e eden od najcestite vidovi na rak vo Svajcarija i najvaznata pricina na smrt kaj 50- do 70- godisni zeni. Sekoja godina ova boleat se dijagnosticira kaj okolu 5'400 zeni i poveke od 1'350 umiraat od toa. Sansite da se prezivee i da se izleci se znacitelno pogolemi, koga rakot na dojkata ke se otkrie veke vo raniot stadium i ke se tretira soodvetno so vniatelni merki.

Informirajte se za prednostite i negativnostite! Vie odlucuvate za ucestvoto vo programata za rano oktrivanje.

Sto e mamografia?

Mamografia e rengensko cnimanje na gradite. So koe mozat da se otkrijat tumorite, koga se seuste mnogu mali – uste pred da mozat da se opipaat ili da se prepoznaat preku drugi znaci na boleat.

Koj moze da ucestvuva vo programata za rano otkrivanje?

Site zeni nad 50 godini, koj ziveat vo eden kanton so programa za rano otkrivanje na rakot na dojkata, mozat bez ogled na nacionalnosta i na nivniot status na prestop na sekoj dve godini da napravat mamografia za rano otkrivanje. Isto taka i prekugranicnite patnici so zdravstveno osiguruvanje imaat pravo na ucestvo vo Svajcarija.

Kako se podgotvuvate za mamografia?

- Dokolku seuste imate menstrualni krvarenja, dogovorete termin vo denovite po pocetokot na menstruaciata, bideki Vasite gradi togas se pomalku osetlivi.
- So pokanata ke dobieate prasalnik za zdravjeto. Ve molime popolnete go i zemete go so sebe na ispituvanieto.
- Nosete obleka, koja sto lesno mozete da ja soblecete, bidejki rentgenskoto snimanje se vrsi na sloboden goren del na teloto.
- Ne treba da stavite dezodorans, pudra, losion za telo ili parfem nitu na gradite, nitu pod pazuvite.

Kako se vrsi mamografiata?

- Rentgen ispituvanieto trae nekolku minuti, planirajte se pak vkupno okolu 20–30 minuti.
- Za da se dobie optimalna snimka, sekoja grada ke bide pritisnata nekolku sekundi pomegu dve ploci. Ovoj moment moze da bide nepriaten, no trae kratko vreme.
- Rendgen snimkite ke bidat provereni od najmalku dvajca radiolozi provereni eden od drug. Zatoa pri ispituvanieto nema razgovor so lekarot.

Kako i koga ke bide soopsten rezultatot od ispituvanieto?

Rezultatot ke Vi bide soopsten pismeno vo rok od osum rabotni denovi, dokolku vo vasiot prasalnik za zdravje e naveden lekarot po Vas ispor.

Koga se neophodni ponatamosnite ispitivanja?

- Kaj poveketo napraveni mamografii ne se utvrdeni nikakvi abnormalnosti.
- Kaj prosečno 4–5% toa moze da se sluci. Kaj takvi abnormalnosti mora da se napravat ponatamosni razjasnuvanja, za da moze da bide utvrden vidot na promenata. Najcesto se pravi ultra zvuk ili ponatamosni rentgen snimki. Najcesto se raboti za benigni promeni i po dve godini ke bidete povtorno pokaneti na ispitivanje za rano otkrivanje.

Prednostite i negativnostite na mamografiata vo ramkite na programata za rano otkrivanje

Mamografiata koja se vrshi vo ramkite na programot za rano otkrivanje, cij kvalitet se kontrolira e momentalno metod koj se preporacuva za rano otkrivanje na rakot na dojkata, kaj zeni nad 50 godini. Kaj edna zena nad 50 godini, voznata vazi za eden od najgolemite faktori na rizik za nastanuvanje na rak na gradite. Kako i site medicinski istrazuvanja, taka i ova ima prednosti i negativnosti. Ekspertite se soglasni deka pridobivkite gi nadminuvaat rizicite.

Kratko objasnuvanje na prednostite

Mamografiata ovozmozuva **rano otkrivanje**: Mozat da se otkrijat mnogu mali tumori, koj obicno ne formirale izdanok. Toa gi zgolemuva sansite za prezivuvanje i lecenje.

Ranoto otkrivuvanje na tumorot ovozmozuva **po vnimatelno i po efektivno lecenje**.

So toa mozat da se namalat nesakanite efekti **i kvalitetot na zivot se zgolemuva**.

Ranoto otkrivanje i napredokot vo lekuvanjeto **pridonesuvaat kon namaluvanje na stapkata na smrtnost kaj rakot na dojata**.

Ucestvoto vo programata za rano otkrivanje na rakot na dojakata im koristi na zenite za kontroliran **visok kvalitet** na ispituvanje.

Kratko objasnuvanje na negativnostite

Moze da bide dijagnosticiran malignen tumor, koj vo zivotot na zenata verojatno ne igra nikakva uloga (**nad diagnoza**). Denesnata medicina sepak ne e vo moznost da go oceni odnesuvanjeto na tumorite vo ranata faza. Zatoa site maligni tumori se lekuvaat.

Abnormalnostite vo mamografiata se razjasnuvaat, da se utvrdi vidot na promenata. Poveketo od niv se benigni, ne postoji rak na dojkata. Vo ovoj slucai se raboti za **lazno-pozitivni rezultati**.

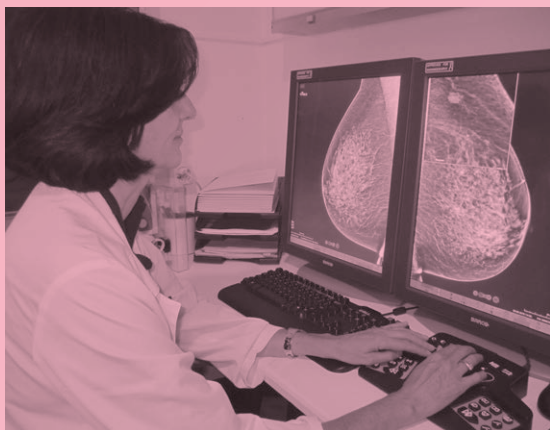
Kaj **intervalniot rak** se raboti za rak na dojkata, koj se otkriva vo dve godine pomegu mamografiite. Ako mamografiata se oceni kako normalna, iako postoji rak na dojkata, se raboti za **lazni-negativni rezultati**.

Tumorot moze da bide otkrien vo eden stadium, vo koj ne **moze poveke da se vlijae na tekot na bolesta**. Vo ovoj slucai zasegnatite zeni ziveat podolgo so znaenjeto na bolesta.

Zagroznosta od zracenjeto kaj zenite nat 50 godini se procenuva kako znacitelno pomala, otkolku koristi od ispituvanjeto.

Vazno e dobro da se informirate i samite da odlucite za ucestvoto. Nie so zadovolstvo Vi davame na raspolaganje brosurata so detalni informacii. Dokolku imate prasanja mozete da se obratite na programot za rano otkrivanje na rakot na dojkata na Vasiot kanton, telefonskata linia za rak, kantonalnata liga za rak ili do prisutnite lekarki i lekari.

So mamografiata za rano otkrivanje ne moze da se spreki rakot na dojkata. Vazno e da zenite vnimatelno gi nabluduvaat svoje gradi i dokolku ima nekoja promena brzo da se konsultiraat so lekar.

Kako da zakazete termin za mamografia za rano otkrivanje?

- Odgovorete na nasata pokana: 50- do 69- godisni zeni pismeno se pokanuvaat redovno sekoj dve godini, da dogovorat termin za mamografia za rano otkrivanje; Zeni nad 70 godini mozat po zelba ili so lekarski recept da uestvuvaat vo programata za rano otkrivanje.
- Javete se vo eden od radioloskite instituti koj uestvuvaat, vo koj sakate da go izvorsite ispituvanieto.
- Zakazete Termin preku internet na www.mammografiescreeningbasel.ch > Terminverwaltung
- Dali Vi treba pomos pri zakazuvanieto na terminot? Togas Ve molime javete se direktno vo centarot na programata na ligata za rak vo Basel na: Telefonot 061 319 91 70.
- Napravete ja sega Vasata mamografia.

Trosoci za ispituvanieto

Trosocite gi prevzema osnovnoto osiguruvanje na zdravstvenoto osiguruvanje. Ispituvanieto e oslobo-
deno od franciza. Vie treba da platite samo 10%, okolu 20.– Frankovi.

Dogovorete uste denes termin.

Postoi seopfatna informativna brosurata na razlicni jazici i moze besplatno da se simne na internet
stranicata www.mammografiescreeningbasel.ch:

Germanski	Albanski	Španski
Francuski	Makedonski	Turski
Italjanski	Portugalski	Srbsko-hrvatski-bosanski
Angliski		

Ponatosni informacii
www.swisscancerscreening.ch

MAMMOGRAFIE-SCREENING KANTON BASEL-STADT

Mammografie-Screening Kanton Basel-Stadt
Mittlere Strasse 35, 4056 Basel

Telefon 061 319 91 70, Telefax 061 319 91 79
info@mammografiescreeningbasel.ch
www.mammografiescreeningbasel.ch

Edna programa od sojuzot za rak vo Basel za kantonot Basel-grad.